

**МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ”
ВАРНА, БЪЛГАРИЯ**

**ВАРНЕНСКИ
МЕДИЦИНСКИ
ФОРУМ**

том 15, 2026, брой 1

VARNA MEDICAL FORUM
volume 15, 2026, number 1
Medical University of Varna, Bulgaria

ВАРНЕНСКИ МЕДИЦИНСКИ ФОРУМ

том 15, 2026, брой 1

Издание на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор:

проф. д-р Йото Йотов, д.м.

Декан на Факултет по Медицина, Медицински университет - Варна

Заместник главни редактори:

проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Заместник-ректор, Медицински университет - Варна

проф. д-р Риналдо Шишков, д.м.н.

Редактори:

проф. д-р Антон Тончев, д.м.н.

Катедра по анатомия, хистология и ембриология, Медицински университет - Варна

проф. д-р Валентина Маджова, д.м.

Катедра по обща медицина и клинична лаборатория, Медицински университет - Варна

проф. Виолетка Тачева, д.ф.

Катедра по славянски езици и комуникации,

Департамент по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт,

Медицински университет - Варна

проф. Диана Иванова, д.б.н.

Факултет по фармация, Медицински университет - Варна

проф. д-р Димитричка Близнакова, д.м.

Директор на Медицински колеж - Варна

доц. Емануела Мутафова, д.и.

проф. д-р Жанета Георгиева, д.м.

Катедра по пропедевтика на вътрешните болести, Медицински университет - Варна

доц. д-р Йордан Радков, д.м.

Катедра по вътрешни болести, Медицински университет - Варна

проф. д-р Негрин Негрев, д.м.н.

проф. д-р Радослав Радев, д.м.

Катедра по хирургични болести, Факултет по медицина, Медицински университет - Варна

проф. д-р Светослав Георгиев, д.м.

Медицински университет - Варна

проф. д-р Стоянка Попова, д.м.

проф. д-р Цветан Тончев, д.м.

Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Варна

СЪДЪРЖАНИЕ

Александър Йорданов - ВАРИЦИ НА ХРАНОПРОВОДА И СТОМАХА - ПАТОГЕНЕЗА, СКРИНИНГ И ПЪРВИЧНА ПРОФИЛАКТИКА _____	5
Димитър Монов - СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В ПРОФИЛАКТИКАТА И ЛЕЧЕНИЕТО НА СУБАРАХНОИДНАТА ХЕМОРАГИЯ _____	12
Боян Лазаров - НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИ МЕДИКАМЕНТИ ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА ДПХ: СРЕЗОВО ПРОУЧВАНЕ _____	15
Иванина Георгиева, Боян Лазаров - ХЕМАТУРИЯ ОТ ОРТОТОПИЧЕН НЕОМЕХУР _____	19
Павел Йорданов, Фиген Мустафа, Валентина Димитрова - НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ В ЛЕЧЕНИЕТО НА ХРОНИЧНИТЕ БЕЛОДРОБНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ _____	22
Златомира Стоянова - НАНОТЕХНОЛОГИИ В ЛЕЧЕНИЕТО НА РАКА: СЪВРЕМЕННИ ПОСТИЖЕНИЯ И БЪДЕЩИ ПЕРСПЕКТИВИ _____	26
Даниела Ванкова, Миглена Николова, Галя Михайлова - РАЗРАБОТВАНЕ И ВАЛИДИРАНЕ НА URLC-MS МЕТОД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПАКЛИТАКСЕЛ В БИОЛОГИЧНИ ПРОБИ _____	30
Лили Йосифова, Женья Русева - ТЕРАПИЯ С КОЛАГЕН ПРИ КОЛЯННА ОСТЕОАРТРОЗА - СЪВРЕМЕНЕН ПОГЛЕД _____	41
Румен Сивков, Лили Йосифова - ИНФРАЧЕРВЕНА ТЕРМОМЕТРИЯ ПРИ ПРОСЛЕДЯВАНЕ ЕФЕКТА ОТ ТЕСАР ТЕРАПИЯ ПРИ ДИСКОГЕННА ЛУМБАЛГИЯ _____	48
Диана Гроздева, Гергана Андонова, Велина Попова - ВЛИЯНИЕ НА СТУДЕНОТО МОРСКО КЪПАНЕ ВЪРХУ ЧОВЕШКИЯ ОРГАНИЗЪМ _____	55
Фатме Ахмед - ХРАНИТЕЛНИ МОДЕЛИ ПРИ ТИП 1 ЗАХАРЕН ДИАБЕТ - ОТ РЕСТРИКТИВНИ ДИЕТИ ДО МЕДИЦИНСКА ХРАНИТЕЛНА ТЕРАПИЯ: ОБЗОР _____	61
Десислава Ванкова - ЕВОЛЮЦИЯ НА ЕКОСИСТЕМАТА ЗА ОЦЕНКА НА КЛИНИЧНИТЕ РЕЗУЛТАТИ: КЪМ НОВА ПАРАДИГМА В ИЗМЕРВАНЕТО НА ЗДРАВНИЯ СТАТУС И ПАЦИЕНТСКИТЕ ПРЕЖИВЯВАНИЯ _____	66
Ели Иванова, Еда Гюнорова, Светлана Станчева, Виктория Иванова, Десислава Ванкова - СКАНДИНАВСКИТЕ ОБРАЗЦИ ЗА ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО: УРОЦИ ОТ ФИНЛАНДИЯ, ШВЕЦИЯ, ИСЛАНДИЯ И НОРВЕГИЯ _____	72
Дениз Каваклъ, Минко Милев, Емил Цветков - КОМПЕТЕНЦИИ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ДИГИТАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ И ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ - ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТИ _____	79
Радостина Василева, Валя Пенчева - АНАТОМИЧНА И МОРФОЛОГИЧНА ТЕРМИНОЛОГИЯ НА ЗЪБИТЕ - СИСТЕМАТИЧЕН ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР В КОНТЕКСТА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО СПЕЦИАЛНОСТТА „ЗЪБОТЕХНИК“ _____	85
Указания за авторите _____	93

CONTENTS

Alexander Yordanov - OESOPHAGEAL AND GASTRIC VARICES – PATHOGENESIS, SCREENING AND PRIMARY PROPHYLAXIS _____	5
Dimitar Monov - MODERN TRENDS IN THE PREVENTION AND TREATMENT OF SUBARACHNOID HEMORRHAGE _____	12
Boyan Lazarov - MOST COMMONLY USED MEDICATIONS FOR THE TREATMENT OF BPH: A CROSS-SECTIONAL STUDY _____	15
Ivanina Georgieva, Boyan Lazarov - HEMATURIA FROM AN ORTHOTOPIC NEOBLADDER _____	19
Pavel Yordanov, Figen Mustafa, Valentina Dimitrova - NEW ADVANCES IN THE TREATMENT OF CHRONIC LUNG DISEASES _____	22
Zlatomira Stoyanova - NANOTECHNOLOGY IN CANCER TREATMENT: CURRENT ADVANCES AND FUTURE PERSPECTIVES _____	26
Daniela Vankova, Miglena Nikolova, Galya Mihaylova - DEVELOPMENT AND VALIDATION OF A NEW UPLC-MS METHOD FOR THE ANALYSIS OF PACLITAXEL IN BIOLOGICAL SAMPLES _____	30
Lili Yosifova, Zhenya Ruseva - COLLAGEN THERAPY FOR KNEE OSTEOARTHRISIS - A MODERN VIEW _____	41
Rumen Sivkov, Lili Yosifova - INFRARED THERMOMETRY FOR MONITORING THE EFFECT OF TECAR THERAPY IN DISCOGENIC LUMBALGIA _____	48
Diana Grozdeva, Gergana Andonova, Velina Popova - INFLUENCE OF COLD SEA BATHING ON THE HUMAN BODY _____	55
Fatme Ahmed - DIETARY PATTERNS IN TYPE 1 DIABETES— FROM RESTRICTIVE DIETS TO MEDICAL NUTRITION THERAPY: A REVIEW _____	61
Desislava Vankova - EVOLUTION OF THE CLINICAL OUTCOME ASSESSMENT ECOSYSTEM: TOWARDS A NEW PARADIGM IN MEASURING HEALTH STATUS AND PATIENT EXPERIENCES _____	66
Eli Ivanova, Eda Gyunerova, Svetlana Stancheva, Viktoria Ivanova, Desislava Vankova - NORDIC MODELS OF HEALTH PROMOTION: LESSONS TRANSFERABLE FROM FINLAND, SWEDEN, ICELAND, AND NORWAY _____	72
Deniz Kavakla, Minko Milev, Emil Tsvetkov - NURSES' COMPETENCIES FOR IMPLEMENTING DIGITAL TOOLS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HEALTHCARE – HISTORICAL ASPECTS _____	79
Radostina Vasileva, Valya Pencheva - ANATOMICAL AND MORPHOLOGICAL TERMINOLOGY OF TEETH – A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW IN THE CONTEXT OF DENTAL TECHNICIAN EDUCATION _____	85